

DESPRE "COMISIONUL" BANCAR PERCEPUT LA ÎNCASAREA PLĂȚILOR PENTRU SERVICIILE COMUNALE

ALEXANDRU BOT, DOCTORAND

Cu siguranță fiecare din noi ne-am ciocnit cu problema "comisioanelor" achitate băncilor comerciale la procesarea facturilor de plată pentru serviciile comunale.

Oarecum indignați și chiar revoltați de situația în care "trebuie să plătim pentru a avea dreptul de a achita comoditățile locative", noi, în calitate de consumatori, împreună cu autoritățile, cărora le-am delegat mandatul de a ne proteja și respecta drepturile, în unison ridicăm din umeri spunând: "Sânt mic și nu știu nimic!".

Bunăoară, solicitată de binecunoscutul ziar TIMPUL, viceguvernatorul Băncii Naționale, Ema Tăbărbă, a spus că băncile argumentează că plata pe care lor le-o plătesc furnizorii (de servicii comunale n.a.) este prea mică, de aceea recurg la perceperea comisioanelor de la consumatori. Totodată, aceștia nu vor să renegocieze acum contractele și să stabilească un comision mai mare, motivând că Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE) nu le permite. Astfel, se ajunge într-un cerc vicios, cea mai mare problemă fiind faptul că persoana fizică plătește dublu pentru serviciul bancar, deoarece taxa pe care o plătește furnizorul băncii este deja inclusă în suma indicată în factura comunală.^[1]

Aceeași doză de compasiune lacrimogenă pentru drepturile consumatorilor e consemnată și în Hotărârea nr. 61 din 15.10.2009 a Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței (ANPC), care redă următorul conținut: "La moment o serie de bănci și ÎS "Poșta Moldovei" percep de la populație un tarif (1-2 lei/factura) pentru serviciile de încasare a plăților comunale, telefonice etc. În paralel băncile și ÎS "Poșta Moldovei" percep un anumit comision pentru aceste servicii nemijlocit și de la furnizorul de servicii comunale, telefonice etc. în baza contractelor încheiate în acest sens. Astfel, deși costul serviciilor privind încasarea plăților sunt deja incluse în tariful achitat de către consumator (pentru servicii comunale, telefonice etc.), acesta urmează, în fine, în cazul achitării facturilor să plătească o taxă suplimentară percepută de unele instituții bancare și ÎS "Poșta Moldovei". Acțiunile băncilor și ÎS "Poșta Moldovei", ce vizează perceperea unor taxe suplimentare în cazul achitării serviciilor comunale, telefonice etc. de către consumatori, nu cad sub incidența Legii nr. 1103-XIV din 30 iunie 2000 cu privire la protecția concurenței. Însă subiectul dat este de o importanță socială deoarece în urma percepției duble a sumelor bănești pentru același serviciu sunt lezate interesele cetățenilor. Din această cauză este importantă examinarea acestui subiect de către organele Procuraturii sub aspectul protecției interesului social și al statului." ^[2]

Sinteza celor expuse ne poate crea impresia că în mod incontestabil drepturile fiecăruia din noi sunt flagrant încălcate atunci când suntem impuși de către bănci să plătim comisioane la achitarea serviciilor comunale. Totuși, aceiași funcționari ce deplâng starea de echitate socială în hotărâri oficiale și articole jurnalistice, afirmă, în mod incredibil, că băncile nu pot fi penalizate, deoarece, de fapt, nu se încalcă nici o lege.

Eu nu numesc o asemenea expunere cel puțin aberantă, deoarece nu înțeleg cum o constatare a unui prejudiciu adus consumatorului poate fi considerată ca fiind absolut legală?! Fie nu există o încălcare a legii, fie cei ce afirmă asemenea lucruri sunt lipsiți de vlagă intelectuală...

Din practica personală pot să menționez că ceva timp în urmă am avut de redactat câteva pretenții ce țin de indignarea unor cetățeni privind comisionul perceput de la aceștia de către anumite bănci comerciale la achitarea facturilor pentru serviciile de telefonie fixă, prestate de SA "Moldtelecom". Obiecția principală pe care am invocat-o consta în faptul că art. 1228 Cod Civil prevede că prin contractul de cont curent bancar, banca se obligă să primească și să înregistreze în contul titularului de cont (client) sumele bănești depuse de acesta sau de un terț în numerar [] clientul să achite o remunerație pentru prestarea serviciilor menționate. În efect legea prescrie că anume SA "Moldtelecom" se îndatorează la plata de comisioane pentru plata efectuată de terți.

Unul din răspunsurile primite la aceste petiții e oarecum original în demersul lui de a încerca să explice într-un mod diferit natura juridică a comisioanelor contestate. Astfel, mințile luminate ale băncii X afirmă că prin adresarea consumatorului către bancă, a fost încheiat tacit un contract de prestare a serviciilor, obiectul acestuia fiind încasarea numerarului în contul achitării plăților către furnizor. În acest mod mijloacele bănești încasate se transferă de către bancă la contul [] încasate pentru transfer după destinație (conform planului de conturi contabile), iar deja din acest cont mijloacele bănești încasate de la populație se transferă la prestator. Având în vedere cele expuse, nu pot fi invocate prevederile art. 1228 a Codului Civil, deoarece contul XXXXXX numit mai sus nu are nici o atribuție cu contul prestatorului de servicii, care achită remunerația pentru serviciile care se prestează de către

Bancă la contul său.

Astfel, pentru acordarea acestui serviciu persoanelor fizice, băncile comerciale încasează un comision menit să acopere cheltuielile reale suportate de bancă, formate în procesul de încasare, verificare, ambalare a numerarului și înscriere în contul curent ai furnizorului a numerarului încasat. Faptul stabilirii relațiilor contractuale exclusive între SA "Moldtelecom" și consumatori nu semnifică că banca urmează să acționeze în detrimentul intereselor sale patrimoniale și respectiv să suporte cheltuieli nejustificate în urma efectuării operațiunilor bancare de încasare a numerarului.

În acest context îi pot reproșa băncii X că persoanele fizice au stabilite raporturi contractuale în mod exclusiv doar cu SA "Moldtelecom", iar contractele încheiate cu prestatorul de servicii de telefonie fixă nu prevăd implicarea unui terț gestionar de depuneri de numerar efectuate de consumatori în calitate de abonați și cu atât mai mult anumite obligații de plată pentru respectiva gestionare.

Argumentul conform căruia situația de depunere de numerar în contul SA "Moldtelecom" îmbracă forma unui contract tacit de prestări servicii devine desuet în contextul în care este coroborat cu anumite constatări factice și juridice. Astfel, situația aleasă descrie un raport complex tripartit dintre: SA "Moldtelecom" titulara de cont curent bancar, bancă gestionara respectivului cont și consumatorii, în calitate de deponenți de numerar. Respectiva relație juridică multilaterală este descrisă în detaliu de conținutul art. 1228 Cod Civil, a cărui conținut și efecte au fost menționate anterior.

Deci, disocierea raportului de gestionare a contului curent bancar de raportul de depunere de numerar efectuate de terți nu poate fi invocată în circumstanța în care art. 6 al. (3) al Legii cu privire la actele legislative, nr. 780 din 2001, prevede că norma specială are prioritate asupra celei generale. Or, atât timp cât norma din conținutul art. 1228 Cod Civil reunește într-o unică formă juridică raportul dintre bancă, client și terț deponent, propriu-zisă acțiune de plată de numerar în contul clientului nu poate fi interpretată ca fiind detașată de acțiunile de gestionare a contului.

În aceeași ordine de idei, invocarea de către bancă a faptului că proba divizării acestor raporturi se face prin aceea că depunerea de terți a numerarului în conturile clienților se realizează prin intermediul unui cont de plăți încasate pentru transfer, nu generează decât următoarele concluzii alternative:

1. Fie depunerea de numerar descrisă de art. 1228 Cod Civil presupune o procedură bancară specifică de gestionare a numerarului perceput pentru plata de servicii de telefonie fixă
2. Fie banca X se face culpabilă de încălcarea art. 9 Cod Civil, exercitându-și drepturile civile contrar bunei-credințe și legii

Iarăși din perspectiva respectării drepturilor consumatorului e de neînțeles de ce se accede la o formă alogică de procesare a numerarului de la plătitorii de servicii comunale, dacă însăși SA "Moldtelecom" în scopul recepționării plăților pentru serviciile de comunicații și pentru comoditatea clienților săi, are puse la dispoziție mai multe conturi bancare la diverse bănci comerciale:[\[3\]](#)

Beneficiar Codul fiscalCod TVA	S.A. "Moldtelecom"10026000488360200341
BancaContul bănciiCodul băncii	Banca de Economii SA fil. nr.1 Chișinău22519014981999BECOMD2X609
BancaContul bancarCodul băncii	Banca de Economii SA fil. nr.1 Chișinău22510014981998BECOMD2X609
BancaContul bancarCodul băncii	Banca de Economii SA fil. nr.1 Chișinău22510014983938BECOMD2X609

Banca Contul bancar Codul băncii	Banca de Economii SA fil. nr.1 Chișinău22511014983937BECOMD2X609
Banca Contul bancar Codul băncii	BC FinComBank SA fil. nr.1 Chișinău222480100003151FTMDMD2X735
Banca Contul bancar Codul băncii	BC Moldindconbank SA fil.Telecomtrans Chișinău225183201457MOLDMD2X332
Banca Contul bancar Codul băncii	BC Victoriabank S.A. fil. nr.3 Chișinău225110000340724VICBMD2X416
Banca Contul bancar Codul băncii	BC Banca Socială SA Chișinău222470303451BSOCMD2X

Altfel spus, formula creării unui cont separat necesar transferului de numerar de pe acesta pe un cont diferit ar avea validitate juridică și logică doar în cazul în care consumatorul decide să efectueze plata la o bancă ce nu gestionează un cont al SA "Moldtelecom". În asemenea condiții într-adevăr s-ar impune necesitatea uzării de un anumite servicii de intermediere a plăților de la o bancă la alta.

În ceea ce privește banca X, pe care cu atâta insistență o citez în aceste rânduri, vin să vă asigur ca ea se include în lista sus-redată și consider acțiunile ei ca fiind un autentic abuz de drepturile plătitorilor de servicii comunale.

Dezvoltând argumentul raportului tripartit dintre bancă, SA "Moldtelecom" și consumatori, trebuie în mod obligatoriu să coroborăm respectiva realitate cu prevederile art. 721 Cod Civil, a cărui interpretare extensivă presupune că terțul la un contract, precum cel de cont curent bancar, nu poate dobândi decât drepturi.

În fapt, situația descrisă de relația juridică dintre art. 1228 și 721 Cod Civil presupune că debitorul obligației de recepționare a numerarului banca o execută nu în raport cu titulara de cont curent bancar SA "Moldtelecom", ci în raport cu terțul deponat (consumatorul), care devine creanțierul dreptului de a efectua plățile numite prin intermediul debitorului bancar.

Astfel că obligarea persoanelor fizice (și chiar juridice!) la achitarea de comisioane pentru depunerea efectuată este vădit ilegală. Or, în acest context e necesar să reiterez că art. 1228 Cod Civil prevede că anume clienta - SA "Moldtelecom" (sau oricare alt prestator de servicii comunale) se face responsabilă de plata acestora.

Dacă, în limita argumentelor juridice invocate oficialii din sfera supravegherii bancare vor insista în continuare asupra ideii că prin perceperea comisionului numit băncile nu încalcă nici o lege, îi îndemn să-mi expedieze un răspuns cu informația de când a fost abrogat Codul Civil al Republicii Moldova....

[1] Ion Macovei, Comision la servicii comunale - legal sau ilegal? / TIMPUL DE DIMINEAȚĂ, 15 noiembrie 2010 // <http://www.timpul.md/articol/comision-la-servicii-comunale---legal-sau-ilegal-17692.html>.

[2] Hotărârea nr. DC-120-08/61 din 15.10.2009 a Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței, M.O. 180/812 din 08.12.2009.

[3] http://www.moldtelecom.md/ro/business/telefonie/achitari_servicii_business/